
**NHIỆT LIỆT CHÀO ĐÓN
CÁC EM ĐẾN VỚI
BÀI HỌC MỚI!**

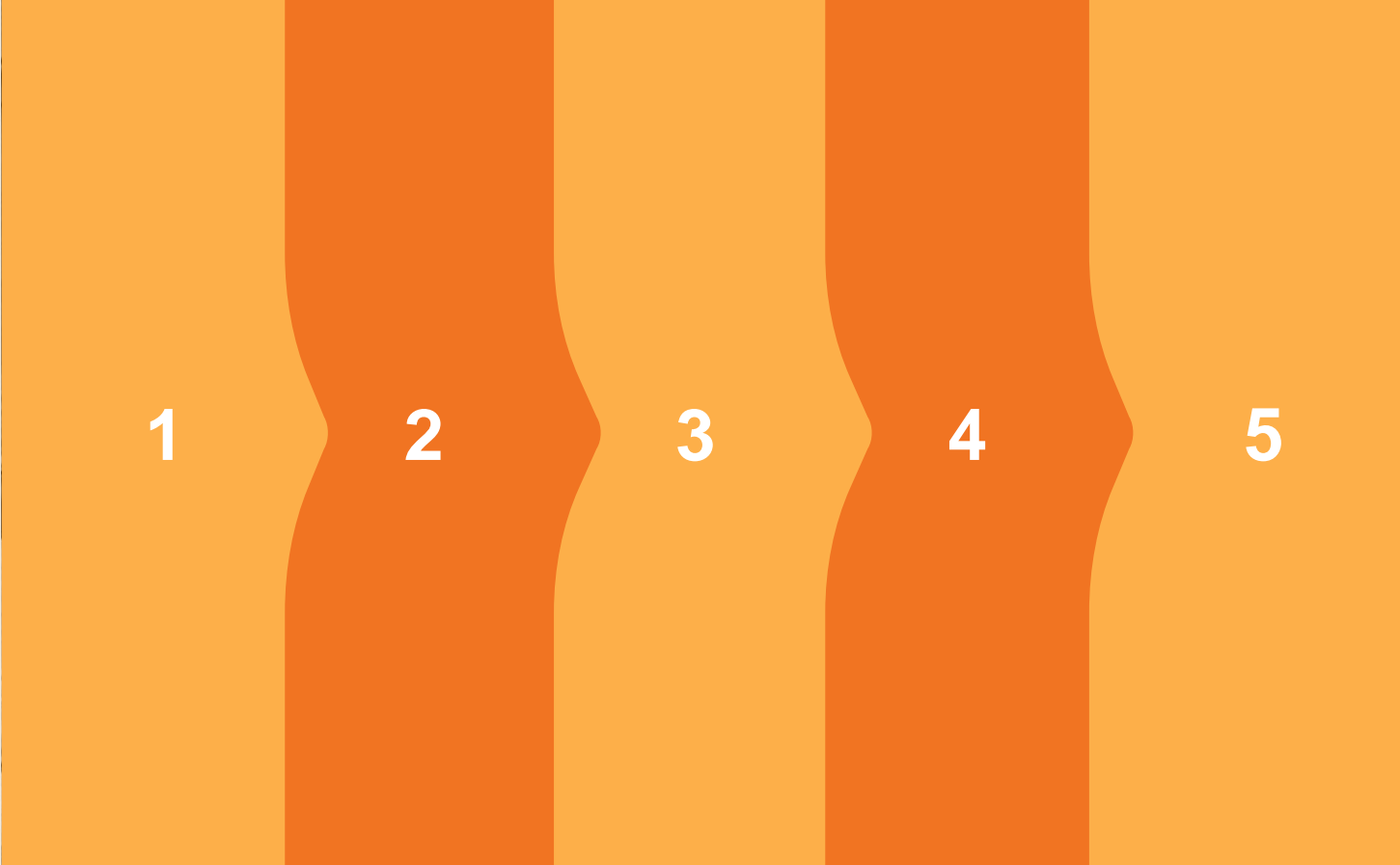
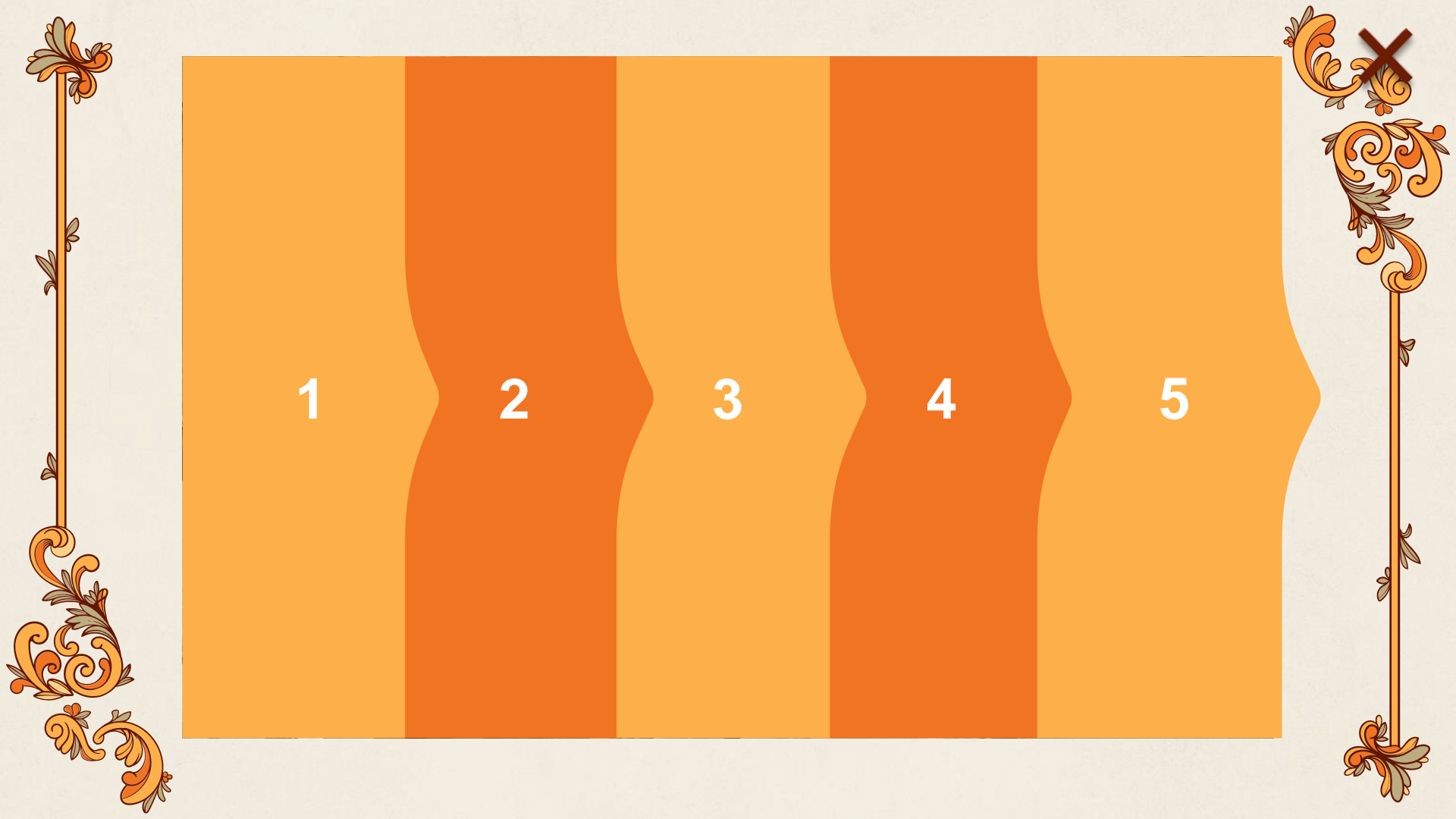

KHỞI ĐỘNG

Mảnh ghép mĩ thuật

Để lật mở được mỗi mảnh ghép bị che khuất hình ảnh, HS trả lời câu hỏi liên quan kiến đến Chủ đề *Phù điêu chân dung phác mảng.*

1

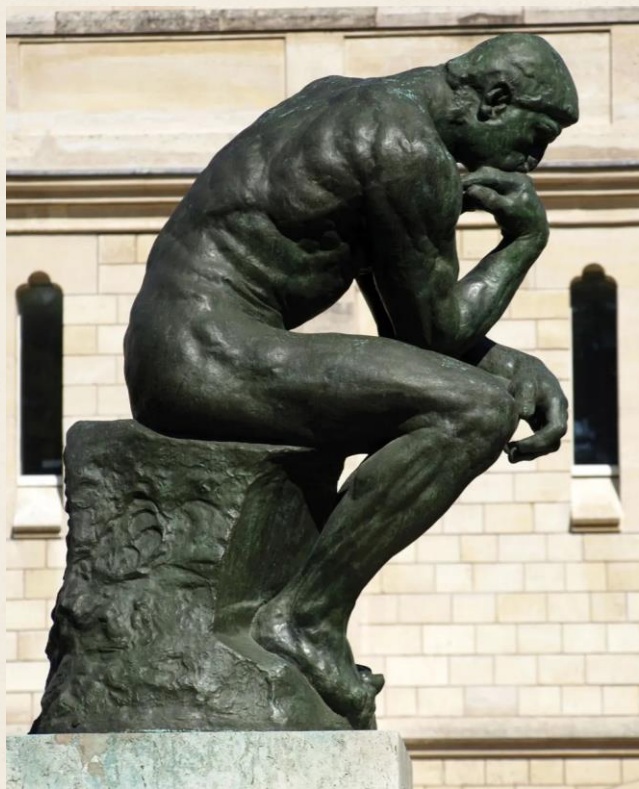
2

3

4

5

Phù điêu chân dung phác mảng là gì?

- A. Một loại tranh vẽ chân dung trên giấy.
- B. Một loại tranh vẽ chân dung trên tường.
- C. Một loại điêu khắc chân dung với các mảng hình khối đơn giản.
- D. Một loại tranh thêu chân dung trên vải.

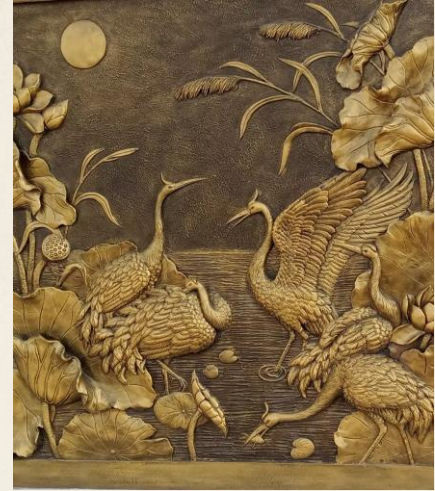
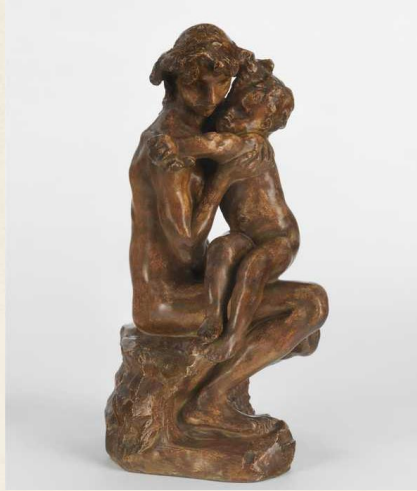
**Trong phù điêu chân dung phác mảng,
mảng nào thường được chú trọng nhất?**

- A. Mảng mắt và mũi.
- B. Mảng miệng và tai.
- C. Mảng tóc và cằm.
- D. Mảng ánh sáng và bóng tối.**

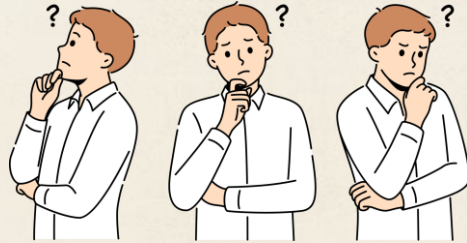
Chất liệu thường được sử dụng để tạo nên phù điêu chân dung phác mảng là gì?

- A. Đá và gỗ   B. Vải và sơn   C. Giấy và mực   **D. Thạch cao và đất sét**

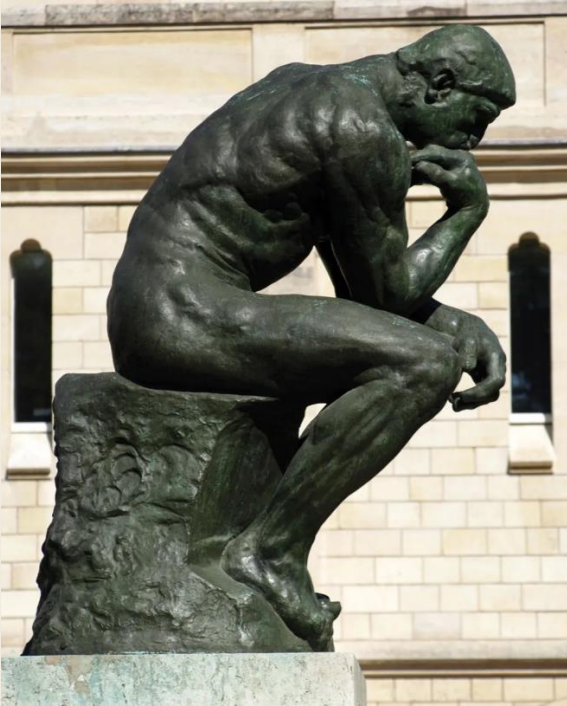
Phù điêu chân dung phác mảng thường được sử dụng để trang trí ở đâu?

- A. Bề mặt tường của các tòa nhà.
- B. Trên sách và tạp chí.
- C. Trên đồ nội thất gỗ.
- D. Trên quần áo và phụ kiện thời trang.

Phù điêu chân dung phác mảng có ưu điểm gì so với các loại hình nghệ thuật khác?

- A. Tạo cảm giác nhẹ nhàng và mềm mại.
- B. Mang lại hiệu ứng 3D mạnh mẽ và dễ nhìn thấy từ xa.
- C. Thể hiện chi tiết và chính xác đến từng milimet.
- D. Dễ dàng vận chuyển và trưng bày ở bất cứ đâu.

Auguste Rodin

Nghệ sĩ nổi tiếng với tác phẩm phù điêu chân dung phác mảng

CHỦ ĐỀ: MĨ THUẬT CƠ BẢN

BÀI 2:
PHÙ ĐIỀU
CHÂN DUNG
PHÁC MẪNG

NỘI DUNG BÀI HỌC

01

**QUAN SÁT VÀ
NHẬN THỨC**

02

SÁNG TẠO

03

THẢO LUẬN

04

ỨNG DỤNG

01

QUAN SÁT VÀ NHẬN THỨC

Khai thác hình ảnh, thông tin SGK tr.7, 8

Nhóm 1:

Hình khái quát của khuôn mặt người là gì?

Nhóm 2:

Chỉ ra những tỉ lệ bằng nhau trên khuôn mặt người.

Nhóm 3:

Mô tả khối của các bộ phận mắt, mũi, miệng.

Nhóm 4:

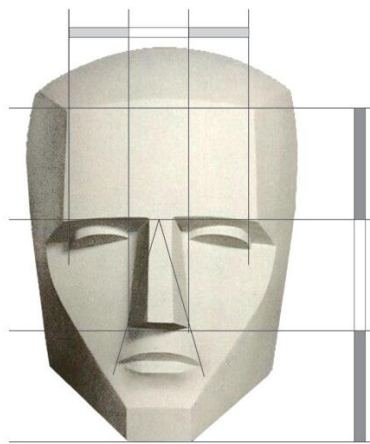
Giới thiệu tỉ lệ khuôn mặt trẻ em và người lớn, phân tích thêm về tỉ lệ khuôn mặt theo chiều ngang.

Khai thác hình ảnh, thông tin SGK tr.7, 8

① Chân dung trong tượng nhà mồ ở Tây Nguyên

② Tượng phác mảng mô phỏng khuôn mặt người nhìn thẳng

③

Tượng phác mảng mô phỏng khuôn mặt người nhìn nghiêng

4

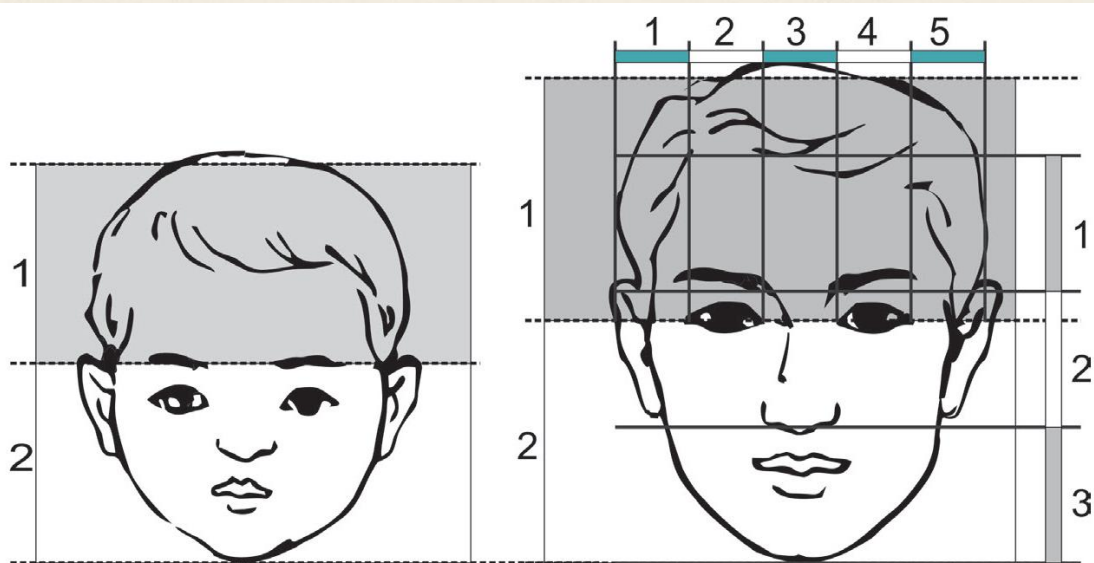

Tượng phác mảng mô phỏng các bộ phận trên khuôn mặt người

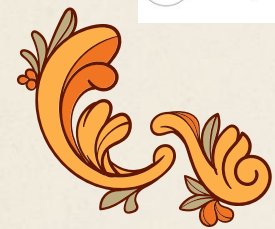

5 Tượng chân dung phác mảng

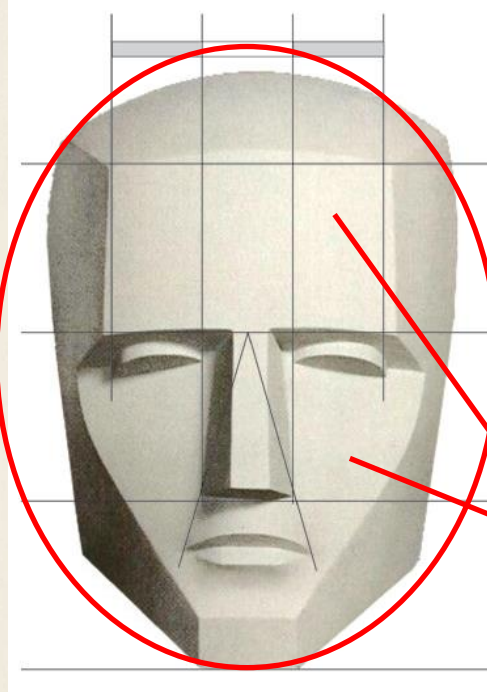

6

Tỉ lệ khuôn mặt trẻ em và người lớn

Nhóm 1: Hình khái quát của khuôn mặt người là gì?

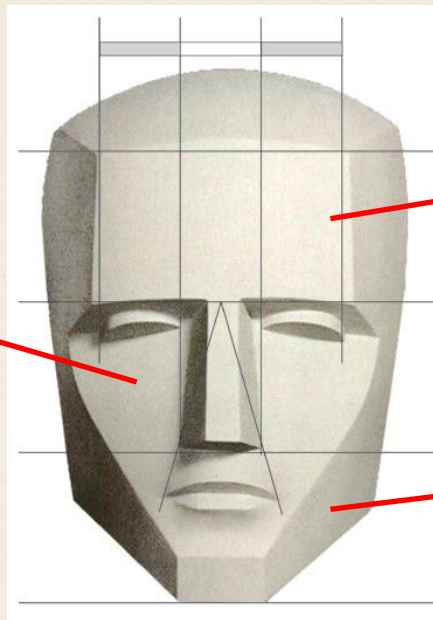

- **Hình dạng tổng thể:** Khuôn mặt người được mô tả bằng một hình bầu dục hoặc hình quả trứng với phần rộng hơn ở phía trên và hẹp dần xuống cằm.
- **Trục dọc và ngang:** Khuôn mặt được chia thành hai nửa đối xứng qua một trục dọc (từ đỉnh trán đến cằm) và một trục ngang (từ tai trái đến tai phải qua trung điểm của mắt).

Nhóm 1: Hình khái quát của khuôn mặt người là gì?

Phân chia tỷ lệ theo chiều dọc

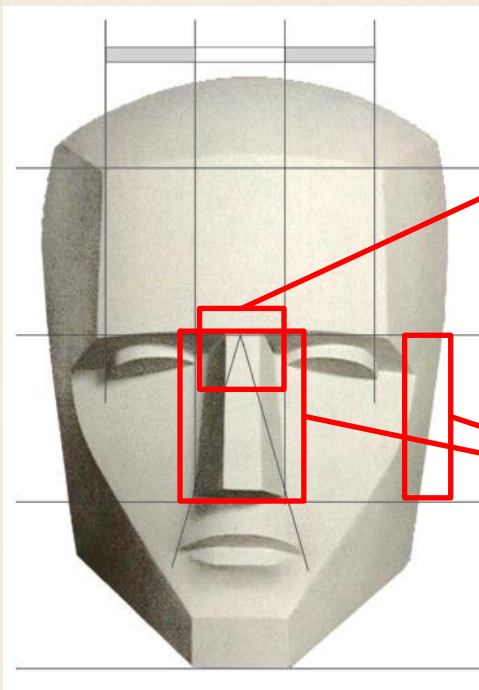
Từ đường
chân mày đến
dưới mũi.

Từ chân tóc
đến đường
chân mày.

Từ dưới mũi
đến cằm.

Nhóm 2: Chỉ ra những tỉ lệ bằng nhau trên khuôn mặt người.

Khoảng cách giữa hai mắt:
bằng chiều rộng của một mắt.

Chiều dài tai và mũi:
Chiều dài của tai từ đỉnh đến
dái tai thường bằng chiều dài
của mũi từ gốc đến đầu mũi.

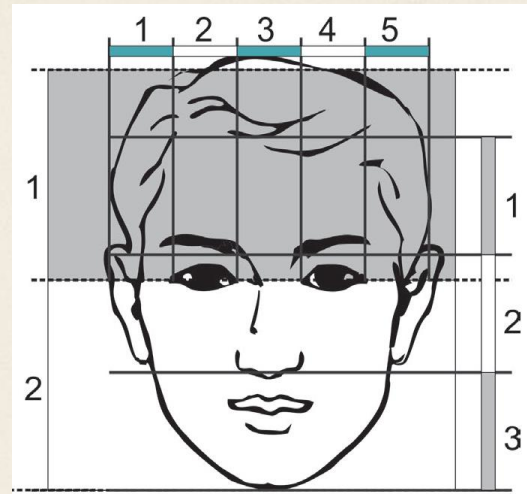
Khoảng cách giữa các phần khác nhau của khuôn mặt:

+ Khoảng cách từ đường chân mày đến dưới mũi thường bằng khoảng cách từ dưới mũi đến cằm.

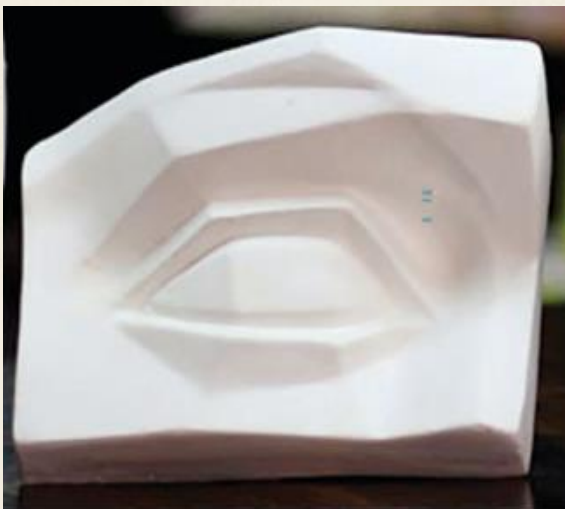
+ Chiều dài từ đỉnh trán (chân tóc) đến dưới mũi bằng chiều dài từ dưới mũi đến cằm.

Độ rộng của miệng khi cười:

- Thường bằng khoảng cách giữa hai đồng tử của mắt.

Nhóm 3: Mô tả khối của các bộ phận mắt, mũi, miệng.

➤ **Mắt:**

+ Hình dạng: giống như một hạt hạnh nhân hoặc một quả trứng, với phần nhãn cầu tròn và giác mạc hơi lồi ra phía trước.

+ Cấu trúc khối: có dạng khối cầu.

➤ **Mũi:**

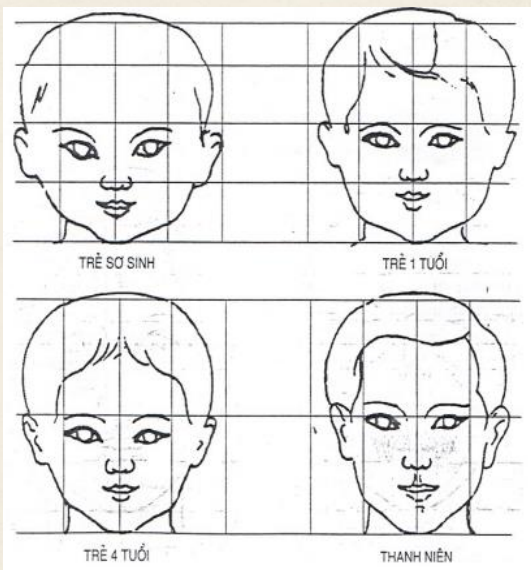
- + Hình dạng: hình kim tự tháp, với ba bề mặt chính - mặt trước và hai mặt bên.
- + Cấu trúc khối: có dạng chóp cụt

➤ **Miệng:**

- + Hình dạng: hình đường cong, với hai môi trên và dưới tạo thành một khối cơ bắp.
- + Cấu trúc khối: có dạng hình hộp.

Nhóm 4: Giới thiệu tỉ lệ khuôn mặt trẻ em và người lớn,
phân tích thêm về tỉ lệ khuôn mặt theo chiều ngang.

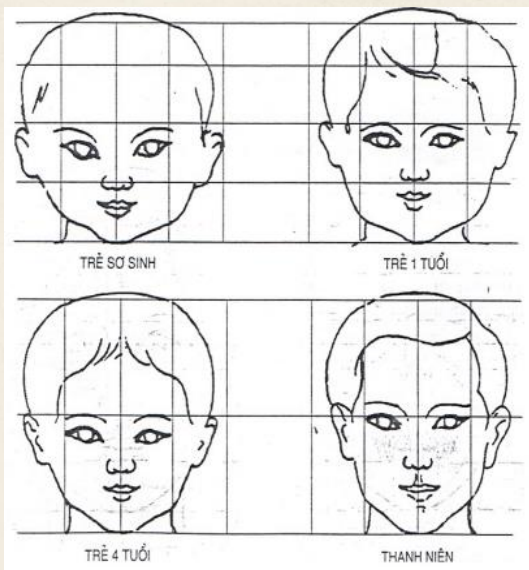

Tỉ lệ mặt trẻ em

➤ **Tỉ lệ khuôn mặt trẻ em:**

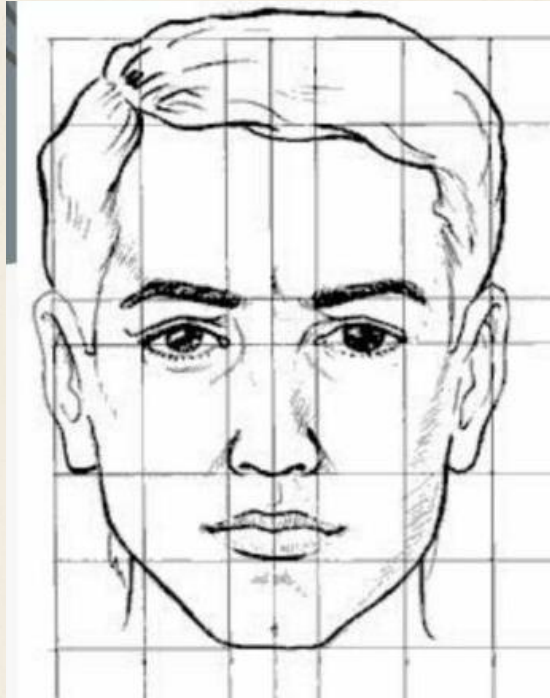
- + Đầu trẻ em chiếm $\frac{1}{4}$ chiều dài cơ thể, đầu người lớn chỉ chiếm $\frac{1}{8}$ chiều dài cơ thể.
- + Khuôn mặt trẻ em thường có chiều dài ngắn hơn và chiều rộng lớn hơn.
- + Trán của trẻ em thường rộng và cao, chiếm phần lớn khuôn mặt.

Nhóm 4: Giới thiệu tỉ lệ khuôn mặt trẻ em và người lớn,
phân tích thêm về tỉ lệ khuôn mặt theo chiều ngang.

Tỉ lệ mặt trẻ em

- **Tỉ lệ khuôn mặt trẻ em:**
  - + Mắt của trẻ em trông to hơn so với khuôn mặt.
  - + Mũi và miệng của trẻ em thường nhỏ và nằm gần nhau hơn so với người lớn.

Tỉ lệ mặt người lớn

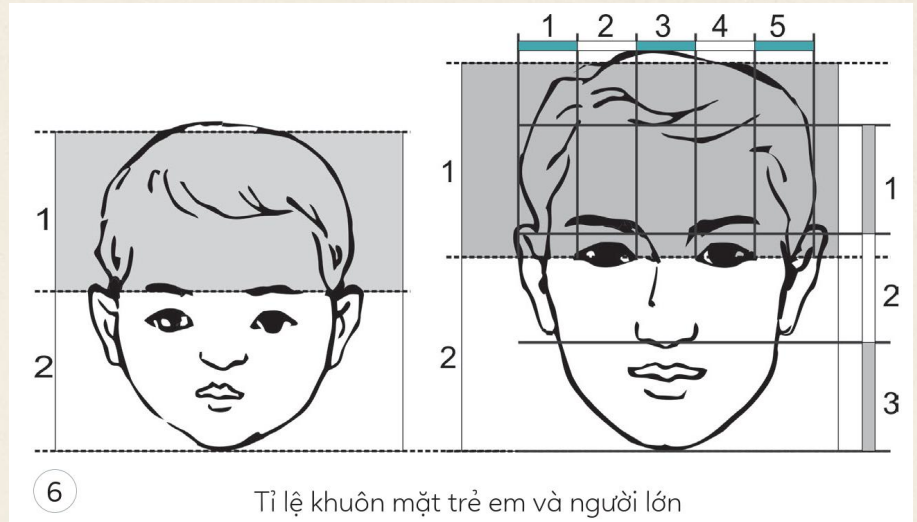
➤ **Tỉ lệ khuôn mặt người lớn:**

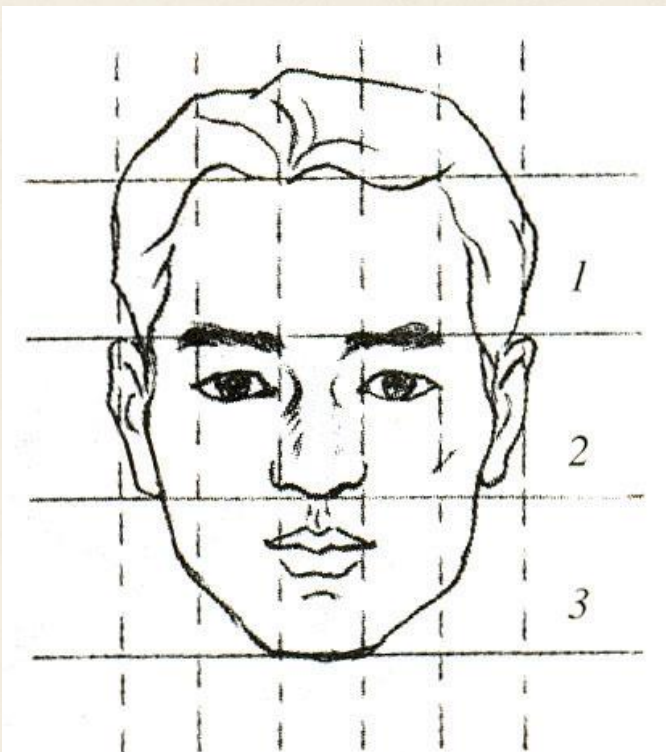
- + Khuôn mặt có tỷ lệ hài hòa hơn giữa chiều dài và chiều rộng.
- + Trán của người lớn thấp hơn so với trẻ em.
- + Mắt người lớn nhỏ hơn so với toàn bộ khuôn mặt.
- + Mũi và miệng phát triển và chiếm nhiều không gian trên khuôn mặt.

Tỉ lệ khuôn mặt theo chiều ngang

Khoảng cách giữa hai mắt:

Ở cả trẻ em và người lớn, khoảng cách giữa hai mắt thường bằng chiều rộng của một mắt. Tuy nhiên, ở trẻ em, do khuôn mặt tròn hơn, khoảng cách này có thể trông gần hơn.

Hình 2. Tỷ lệ các bộ phận trên khuôn mặt

Vị trí của mắt, mũi và miệng:

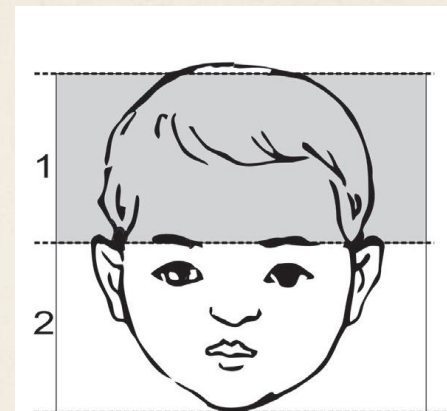
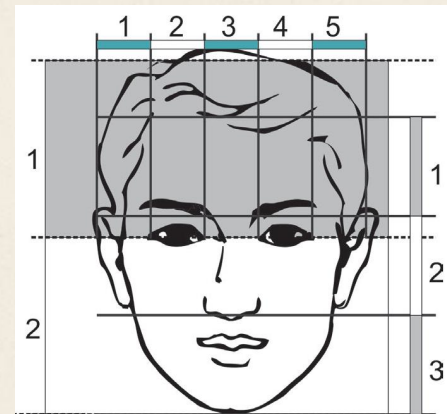
- + Ở người lớn, mắt thường nằm ở khoảng $1/2$ chiều dài khuôn mặt từ đỉnh trán đến cằm. Mũi nằm ở giữa mắt và miệng nằm ở khoảng $1/3$ dưới của khuôn mặt từ mũi đến cằm.
- + Ở trẻ em, do khuôn mặt ngắn hơn và tròn hơn, mắt có thể nằm cao hơn tỷ lệ này và mũi, miệng nằm gần nhau hơn.

Tỷ lệ của xương gò má:

- + Ở người lớn thường rõ ràng hơn và góp phần tạo nên đường nét góc cạnh của khuôn mặt.
- + Ở trẻ em, xương gò má ít phát triển và khuôn mặt thường không có nhiều góc cạnh, trông tròn và mềm mại hơn.

Chiều rộng của khuôn mặt:

- + Ở người lớn, chiều rộng khuôn mặt thường khoảng $\frac{2}{3}$ chiều dài khuôn mặt.
- + Ở trẻ em, chiều rộng có thể gần bằng chiều dài do khuôn mặt tròn hơn.

KẾT LUẬN

- Đầu người có dạng hình quả trứng. Khuôn mặt người có các dạng như: hình vuông (chữ điền), hình tròn (như mặt trăng), hình trái xoan,...
- Dạng khối của các bộ phận như sau: mắt có dạng khối cầu, mũi có dạng chóp cụt, miệng có dạng hình hộp,...
- Phác mảng là thuật ngữ chỉ cách tạo hình dạng khối bằng các diện phẳng đơn giản, khúc chiết để mô phỏng một cách khái quát cấu trúc của khối trong điêu khắc.

02

SÁNG TẠO

2.1. Tìm ý tưởng tạo hình phù điêu chân dung phác mảng

Quan sát các bước tìm hiểu ý tưởng SGK tr.8

- Trình bày ý tưởng tạo hình phù điêu chân dung phác mảng*

1

Ước lượng
độ tuổi của
nhân vật.

2

Xác định đặc
điểm riêng của
nhân vật.

3

Dự kiến
vật liệu
thực hành.

Các bước thực hành trang trí hình tròn

- Xây dựng ý tưởng: vận dụng các nguyên tắc trang trí cơ bản, dựa vào đặc điểm của hình tròn, sắp xếp họa tiết phù hợp, tạo được mảng chính, mảng phụ và có trọng tâm.
  - Vẽ hình: kẻ các trục đối xứng, vẽ mảng chính (hình trọng tâm), mảng phụ (hình hỗ trợ).
  - Chọn họa tiết chủ đạo, cách điệu họa tiết, vẽ họa tiết phù hợp với các mảng.
  - Thể hiện đậm – nhạt, chú ý xác định độ sáng tối của các cụm họa tiết, chia mảng đậm, mảng nhạt, đảm bảo yếu tố chính – phụ.
  - Hoàn thành bài vẽ.
-
-
-

2.2. Cách tạo hình khuôn mặt người trên khối phù điêu

HOẠT ĐỘNG NHÓM ĐÔI

Trình bày các bước thực hành tạo hình khuôn mặt người trên khối phù điêu.

Cách 1: Mô phỏng khuôn mặt người trên khối phù điêu

1 Dựng hình, khối khái quát và xác định tỉ lệ các bộ phận

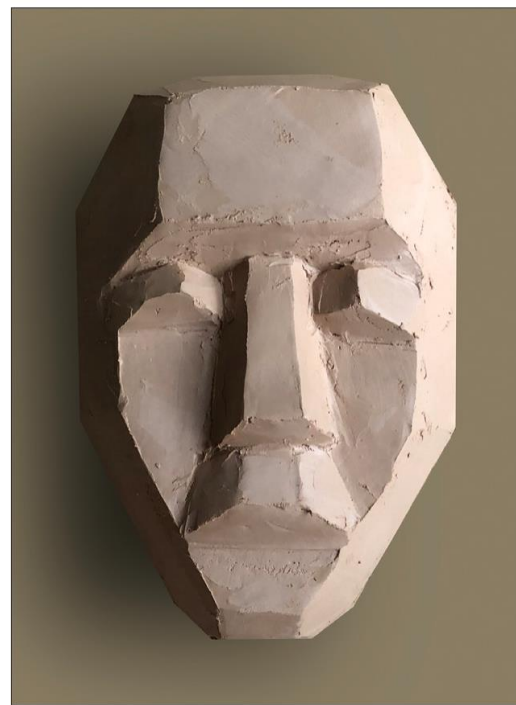

2 Cắt bỏ đất để tạo hình hốc mắt, khối mũi và trán

Cách 1: Mô phỏng khuôn mặt người trên khối phù điêu

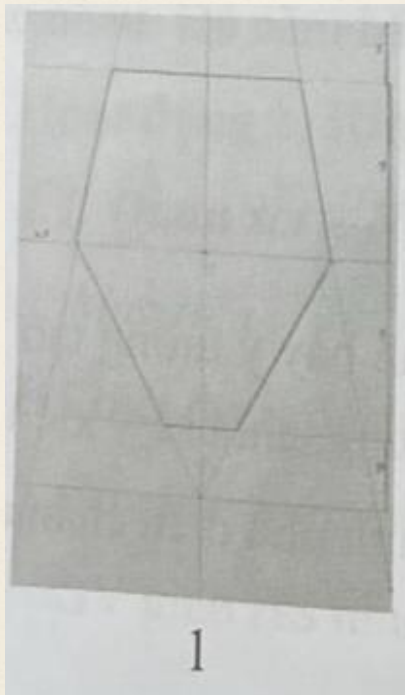

3 Đắp thêm đất để tạo khối mắt, mũi, miệng

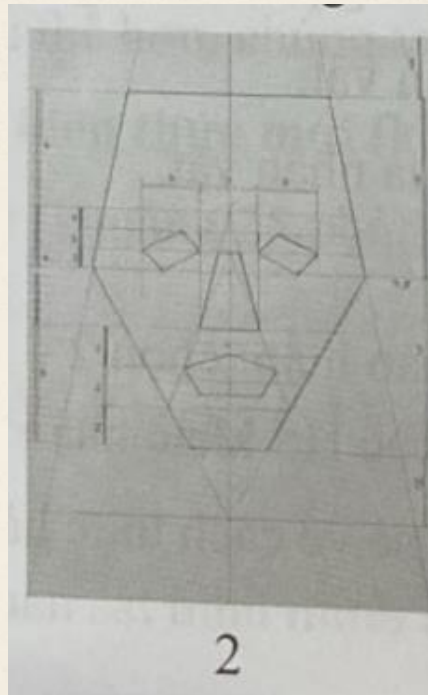
4 Chỉnh sửa hình khối và hoàn thiện sản phẩm

Cách 2: Mô phỏng khuôn mặt người với kĩ thuật tạo khối bằng giấy (điêu khắc giấy)

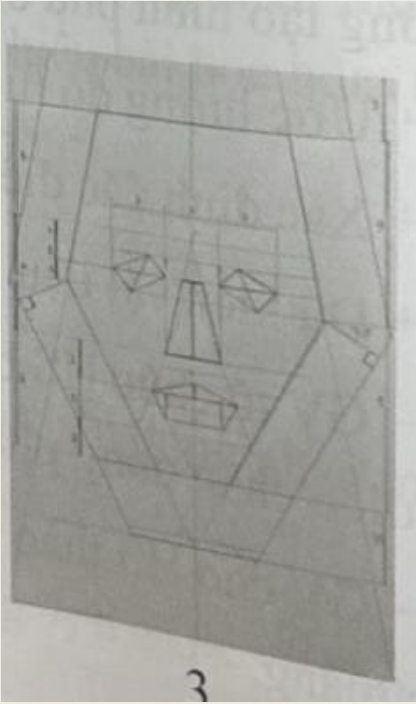
Bước 1:

Vẽ khái quát hình khuôn mặt người trên khổ giấy A4 theo tỉ lệ đã xác định.

Bước 2:

Chia các đường để cắt/trổ tạo khối nổi.

BƯỚC 3:

Kẻ các đường để
cắt/trổ tạo khối nổi.

BƯỚC 4:

Cắt/trổ và gấp nếp
để tạo khối.

BƯỚC 5:

Dán hộp để dựng
các khối dạng 3D.

Quan sát video về tạo hình khuôn mặt người trên khối phù điêu

Quan sát bằng chất liệu chuẩn bị trước, chuẩn bị dụng cụ điêu khắc bằng tre, gỗ và các dụng cụ an toàn

03

THẢO LUẬN

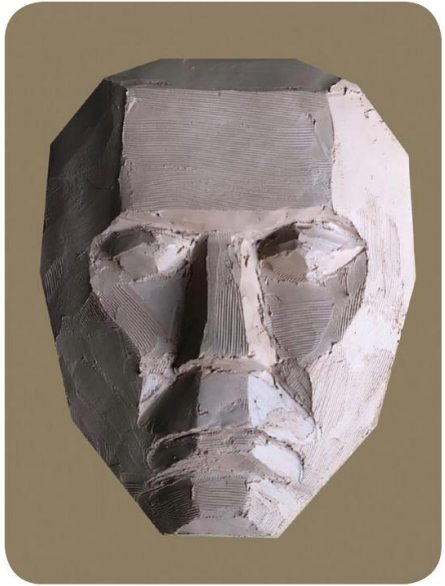
Thực hiện một sản phẩm phù điêu mô phỏng chân dung người bằng đất sét hoặc bất kì vật liệu nào phù hợp với kĩ thuật tạo khối trong nghệ thuật điêu khắc.

THỰC HÀNH

Tham khảo SPMT phù điêu mô phỏng chân dung người

Tượng mặt người
Sản phẩm phù điêu
của Minh Khôi, Hà Nội

Tham khảo SPMT phù điêu mô phỏng chân dung người

Tham khảo SPMT phù điêu mô phỏng chân dung người

Trưng bày, giới thiệu sản phẩm

THẢO LUẬN NHÓM

- + Giới thiệu về sản phẩm của mình.
- + Nhận xét sản phẩm của bạn về tạo hình tỉ lệ, diện, mảng, khối,...
- + Liên hệ với các phong cách nghệ thuật dân gian đã học.

04

ỨNG DỤNG

THẢO LUẬN NHÓM

- + Nêu ý tưởng vận dụng kiến thức, kĩ năng, sản phẩm vào thực tiễn cuộc sống.
- + Sản phẩm phù điều chân dung được ứng dụng như thế nào trong cuộc sống.

Nghệ thuật tạo hình con rối

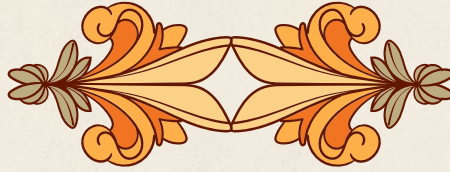

Tượng gỗ của đồng bào Tây Nguyên

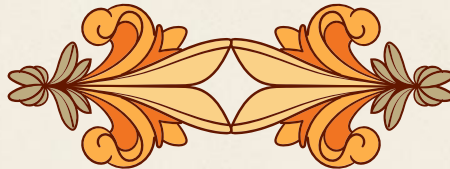

Nghệ thuật gấp giấy Origami

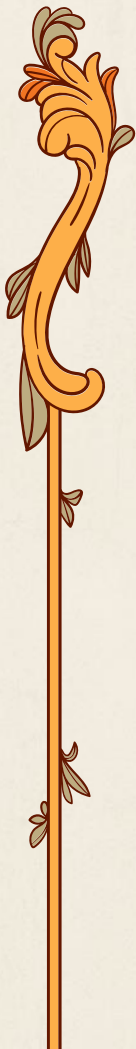

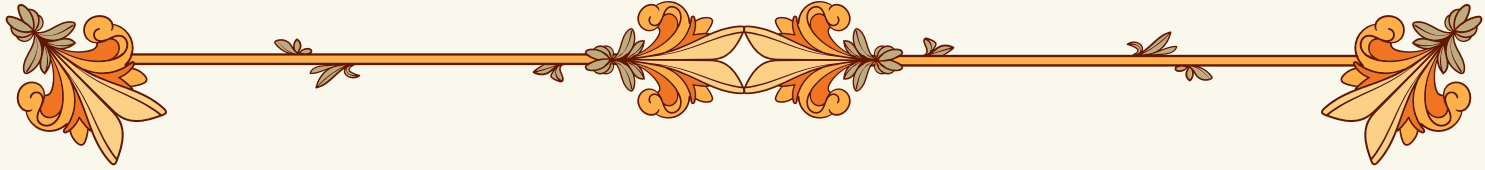
Có thể sử dụng các sản phẩm phù điêu để sáng tạo ứng dụng trong kiến trúc nội thất và ngoại thất. Hiện nay, những công trình kiến trúc có giá trị đang dần mất đi và được thay thế bằng nhiều công trình hiện đại. Vì vậy, nghệ thuật điêu khắc dân gian cần được giữ gìn, bảo tồn và phát huy.

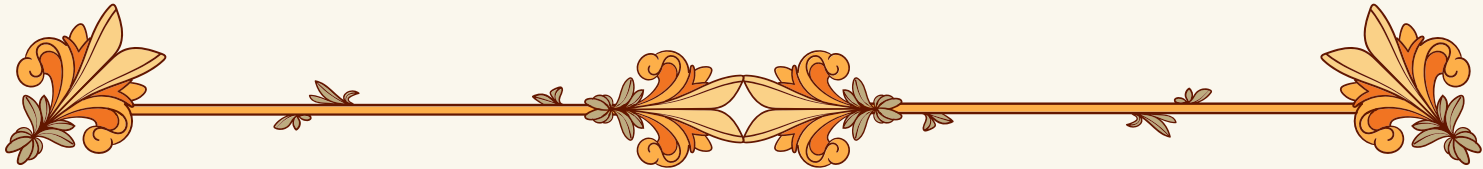
Tìm hiểu về origami mặt nạ

HƯỚNG DẪN VỀ NHÀ

- Ôn lại kiến thức đã học.
- Hoàn thành sản phẩm mỹ thuật.
- Đọc và tìm hiểu trước nội dung ***Bài 3:***
Tết và mùa xuân.

**XIN CHÀO TẠM BIỆT
VÀ HẸN GẶP LẠI!**

